

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา

คดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บรรจระบุียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๐/๒๕๕๘

วันพฤหัสบดีที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๘

อ.พ. ๗๕/๒๕๕๘

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

www.senate.go.th

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

คดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ.

(วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ. (วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ) เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรีต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยมีหลักการและเหตุผล ประกอบร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ดังนี้

๑. หลักการและเหตุผล

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕ (๑))

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมวาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ (เพิ่มมาตรา ๒๕/๑)

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗)

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ.

(วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

เหตุผล

เนื่องจากพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดภารกิจของผู้พิพากษาสมทบเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากหน้าที่ในการร่วมเป็นองค์คณะพิจารณาคดี เช่น การปฏิบัติตามคำสั่งหรือการมอบหมายในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชน และกำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับอายุของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครเป็นผู้พิพากษาสมทบ รวมทั้งเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบยังไม่มีความเหมาะสม ส่งผลทำให้การปฏิบัติงานของผู้พิพากษาสมทบขาดความต่อเนื่องและไม่คุ้มค่าต้องงบประมาณในการดำเนินงานตามภารกิจดังกล่าว สมควรแก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครเป็นผู้พิพากษาสมทบ และแก้ไขเพิ่มเติมเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบเกี่ยวกับอายุ รวมทั้งขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งและยกเลิกข้อกำหนดการดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระของผู้พิพากษาสมทบ เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเข้าสู่ระบบการคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาสมทบอย่างเหมาะสม สามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง และคุ้มค่าต้องงบประมาณในการดำเนินงานตามภารกิจดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ*

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ. (วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ) มีเนื้อหาสาระรวมทั้งสิ้น ๗ มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๒.๑ วันใช้บังคับของกฎหมาย

กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

* สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, “บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ.,” ๒๕๕๘. (อัดสำเนา)

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ.

(วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

๒.๒ คุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบ

แก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบ โดยกำหนดอายุชั้นสูงของบุคคลที่เข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเพื่อประโยชน์ต่อทางราชการและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดิน ในการรับสมัครบุคคลเป็นผู้พิพากษาสมทบเพื่อให้ระบุดคัดเลือกและควบคุมผู้พิพากษาสมทบ มีความสมบูรณ์พร้อมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นตอนก่อนดำรงตำแหน่ง ระหว่างดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง โดยกำหนดคุณสมบัติในเรื่องอายุขั้นต่ำและชั้นสูงของบุคคลที่เข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบ กล่าวคือ ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ และไม่เกินเจ็ดสิบห้าปีบริบูรณ์ในวันยื่นใบสมัคร (ร่างมาตรา ๓ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕ (๑)))

๒.๓ วาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ

แก้ไขเพิ่มเติมวาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ โดยขยายวาระการดำรงตำแหน่งจากเดิมคราวละสามปี เป็นคราวละห้าปี และกำหนดให้เมื่อดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบครบสามปี ให้ได้รับการประเมินผลงาน ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ และการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อดำรงตำแหน่งต่อไป นอกจากนี้ กำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่ เพื่อมิให้เกิดช่องว่างในการปฏิบัติหน้าที่ราชการซึ่งอาจเกิดขึ้นในกรณีผู้พิพากษาสมทบครบวาระพร้อมกันทั้งศาล (ร่างมาตรา ๕ (เพิ่มมาตรา ๒๕/๑))

๒.๔ การพ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ

แก้ไขเพิ่มเติมเหตุพ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบกรณีอายุครบแปดสิบปีบริบูรณ์ หรือไม่ผ่านการประเมินผลงาน ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ หรือการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๕/๑ (ร่างมาตรา ๖ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗))

๓. บทวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติ

๓.๑ ความหมายของผู้พิพากษาสมทบ^๒

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๓ กำหนดไว้ว่า ในศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาลให้มีผู้พิพากษาไม่น้อยกว่าสองคน และผู้พิพากษาสมทบอีกสองคนซึ่งอย่างน้อยคนหนึ่งต้องเป็นสตรี จึงเป็นองค์คณะพิจารณาคดีได้

ผู้พิพากษาสมทบ คือ บุคคลซึ่งเป็นผู้แทนของสังคมให้มาปฏิบัติหน้าที่ในทางตุลาการ เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด คดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย รวมทั้งให้การอบรม บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู และสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ให้กลับตนเป็นพลเมืองดีของสังคม ทั้งนี้ ผู้พิพากษาสมทบเป็นเจ้าของพนักงานในตำแหน่งตุลาการตามประมวลกฎหมายอาญา

๓.๒ คุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบ

ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๕ เดิมก่อนที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมตามร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ. (วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ) ฉบับนี้ ได้กำหนดไว้ว่า ผู้พิพากษาสมทบจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมคัดเลือกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมกำหนดในระเบียบ และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์

กรณีมาตรา ๒๕ (๑) นี้ ร่างมาตรา ๓ ของร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ. (วาระการดำรงตำแหน่ง

^๒ งานกิจการผู้พิพากษาสมทบ ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง, “๑. ความหมายของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว,” < <http://www.jvnc.coj.go.th/info.php?cid=12&pm=12> > กันยายน ๒๕๕๘.

ผู้พิพากษาสมทบ) ได้แก้ไขเพิ่มเติมเป็น “มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์และไม่เกินเจ็ดสิบห้าปีบริบูรณ์ ในวันยื่นใบสมัคร” โดยได้เพิ่มเติมการกำหนดอายุชั้นสูงไว้ เพื่อให้ระบบคัดเลือกและควบคุมผู้พิพากษาสมทบมีความสมบูรณ์พร้อมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นตอนก่อนดำรงตำแหน่ง ระหว่างดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง”

(๒) มีหรือเคยมีบุตร หรือเคยอบรมเลี้ยงดูเด็กหรือเคยทำงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์ หรือการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน หรือครอบครัว มาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปี

(๓) มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการศาลยุติธรรมได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม เว้นแต่พื้นฐานความรู้ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นผู้พิพากษาสมทบ

(๔) มีความสุขุมรอบคอบ ทัศนคติ อธิษาศัย และความประพฤติเหมาะสมแก่การพิจารณาคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว

(๕) ไม่เป็นข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการการเมือง สมาชิกรัฐสภาหรือทนายความ

ก่อนเข้ารับตำแหน่ง ผู้พิพากษาสมทบจะต้องได้รับการอบรมความรู้และผ่านการทดสอบในเรื่องเจตนาธรรมและการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์ การให้คำปรึกษาแนะนำ และการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเยาวชนและครอบครัว ตลอดจนหน้าที่ของตุลาการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่กำหนดในระเบียบประธานศาลฎีกาและจะต้องปฏิบัติตามต่อหน้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ซึ่งตนจะเข้าสังกัดแล้วแต่กรณี ว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความเที่ยงธรรม และรักษาความลับในราชการ

^๓ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, “สรุปข่าวการประชุมคณะรัฐมนตรี ๑๕ กันยายน ๒๕๕๘,”

<http://www.thaigov.go.th/index.php?option=com_k2&view=item&id=95539:%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B8%B8%E0%B8%9B%E0%B8%82%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%8A%E0%B8%B8%E0%B8%A1%E0%B8%84%E0%B8%93%E0%B8%B0%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%90%E0%B8%A1%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%B5-15-%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%99-2558&Itemid=141&lang=th> กันยายน ๒๕๕๘.

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ.

(วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

๓.๓ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ^๔

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๙ กำหนดไว้ว่า ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวแล้วแต่กรณี กำหนดเวรปฏิบัติกรของผู้พิพากษาสมทบซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่

ผู้พิพากษาสมทบที่นั่งพิจารณาคดีได้ จะต้องพิจารณาคดีนั้นจนเสร็จ เว้นแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้เพราะเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้มีอำนาจตามวรรคหนึ่งจัดให้ผู้พิพากษาสมทบอื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่แทน

ผู้พิพากษาสมทบจะได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๓๐ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัยสำหรับข้าราชการตุลาการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมมาใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาสมทบด้วย โดยอนุโลม

๓.๔ จริยธรรมของผู้พิพากษาสมทบ

ตามประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการ ในหมวด ๖ ข้อ ๔๔ ได้กำหนดให้นำประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการมาใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาสมทบด้วยโดยอนุโลม กล่าวคือ ผู้พิพากษาสมทบจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีได้จะต้องมีจริยธรรมเช่นเดียวกับผู้พิพากษา ทั้งนี้ เพื่อให้คู่ความและบุคคลทั่วไปมีความเชื่อถือศรัทธาไว้วางใจในการประสาทความยุติธรรม แต่ทว่า ผู้พิพากษาสมทบมิได้มีฐานะ อำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับผู้พิพากษาทุกประการ เช่น ผู้พิพากษาสมทบมิได้เป็นข้าราชการประจำในศาลยุติธรรมเช่นเดียวกับผู้พิพากษา ประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการนี้ จึงนำมาใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาสมทบเท่าที่จะพึงใช้บังคับได้ ตัวอย่างเช่น กิจการใดที่ผู้พิพากษาสมทบได้กระทำอยู่ก่อนเข้ามาเป็นผู้พิพากษาสมทบ ก็ยอมดำเนินกิจการดังกล่าวต่อไปได้ อาทิ สามารถเป็นกรรมการผู้จัดการ ที่ปรึกษา หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท ห้างร้าน หรือธุรกิจของเอกชนซึ่งแสวงหากำไรแต่มิได้มีลักษณะขัดหรือแย้งต่อการปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษาสมทบ หรือเป็นกรรมการ สมาชิก หรือเจ้าหน้าที่ของสมาคม สโมสร ชมรม หรือองค์การใด ๆ ที่ไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษาสมทบได้

^๔ อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ ๒.

อย่างไรก็ตามการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ ผู้พิพากษาสมทบย่อมต้องยึดถืออุดมการณ์เช่นเดียวกับผู้พิพากษา เช่น จักต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เทียงธรรม และปราศจากอคติในการร่วมนั่งพิจารณาคดี ต้องสำรวมตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่และวางตนเป็นกลางในการปรึกษาคดีกับผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสมทบต้องให้ข้อคิดเห็นและเหตุผลประกอบ ต้องเคารพและรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน โดยละวางเสียซึ่งอคติทั้งปวง หากมีเหตุที่พึงถอนตัวจากการนั่งพิจารณาคดีเรื่องใดก็ต้องแจ้งให้ผู้พิพากษาทราบ และต้องรักษาความลับของทางราชการ เป็นต้น

๓.๕ จำนวนผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว

ตามประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม เรื่อง กำหนดจำนวนผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้กำหนดจำนวนผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว จำนวน ๗๗ ศาล มีจำนวนผู้พิพากษาสมทบทั้งสิ้น ๗,๔๗๐ คน เป็นชายทั้งสิ้น ๒,๔๙๐ คน เป็นหญิงทั้งสิ้น ๔,๙๘๐ คน ดังนี้

ก. ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๒๑๐ คน เป็นชาย ๗๐ คน เป็นหญิง ๑๔๐ คน

ข. ศาลเยาวชนและครอบครัวในภาค ๑ จำนวน ๙ ศาล

๑. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนนทบุรี

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๑๕๐ คน เป็นชาย ๕๐ คน เป็นหญิง ๑๐๐ คน

๒. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรปราการ

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๑๕๐ คน เป็นชาย ๕๐ คน เป็นหญิง ๑๐๐ คน

๓. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๑๒๐ คน เป็นชาย ๔๐ คน เป็นหญิง ๘๐ คน

๔. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๙๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๖๐ คน

๕. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสระบุรี

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๙๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๖๐ คน

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่...) พ.ศ.

(วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

(คณะกรรมการ เป็นผู้เสนอ)

๖. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอ่างทอง

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๗. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสิงห์บุรี

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๘. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดลพบุรี

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๙. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดชัยนาท

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

ค. ศาลเยาวชนและครอบครัวในภาค ๒ จำนวน ๘ ศาล

๑. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดชลบุรี

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๑๒๐ คน เป็นชาย ๕๐ คน เป็นหญิง ๘๐ คน

๒. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดฉะเชิงเทรา

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๓. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดระยอง

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๔. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครนายก

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๕. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดจันทบุรี

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๖. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปราจีนบุรี

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๗. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดตราด

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๘. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสระแก้ว

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่...) พ.ศ.

(วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ง. ศาลเยาวชนและครอบครัวในภาค ๓ จำนวน ๘ ศาล

๑. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครราชสีมา

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๑๒๐ คน เป็นชาย ๔๐ คน เป็นหญิง ๘๐ คน

๒. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุบลราชธานี

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๖๐ คน

๓. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดชัยภูมิ

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๖๐ คน

๔. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดบุรีรัมย์

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๖๐ คน

๕. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุรินทร์

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๖๐ คน

๖. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดศรีสะเกษ

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๖๐ คน

๗. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดยโสธร

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๖๐ คน

๘. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอำนาจเจริญ

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๖๐ คน

จ. ศาลเยาวชนและครอบครัวในภาค ๔ จำนวน ๑๒ ศาล

๑. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขอนแก่น

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๑๒๐ คน เป็นชาย ๔๐ คน เป็นหญิง ๘๐ คน

๒. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุดรธานี

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๖๐ คน

๓. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดร้อยเอ็ด

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๖๐ คน

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่...) พ.ศ.

(วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

๔. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดมหาสารคาม

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๕. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดกาฬสินธุ์

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๖. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสกลนคร

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๗. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเลย

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๘. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหนองคาย

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๙. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครพนม

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๑๐. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดมุกดาหาร

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๑๑. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหนองบัวลำภู

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๑๒. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดบึงกาฬ

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

ฉ. ศาลเยาวชนและครอบครัวในภาค ๕ จำนวน ๘ ศาล

๑. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๑๒๐ คน เป็นชาย ๕๐ คน เป็นหญิง ๘๐ คน

๒. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดลำปาง

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๓. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดลำพูน

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่...) พ.ศ.

(วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

๔. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงราย

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๕. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดแพร่

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๖. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพะเยา

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๗. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดน่าน

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๘. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

ข. ศาลเยาวชนและครอบครัวในภาค ๒ จำนวน ๙ ศาล

๑. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพิษณุโลก

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๑๒๐ คน เป็นชาย ๕๐ คน เป็นหญิง ๘๐ คน

๒. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครสวรรค์

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๓. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุทัยธานี

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๔. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดกำแพงเพชร

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๕. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพิจิตร

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๖. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเพชรบูรณ์

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๗. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุตรดิตถ์

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ.

(วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

๘. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุโขทัย

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๙. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดตาก

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๑๐. ศาลเยาวชนและครอบครัวในภาค ๗ จำนวน ๘ ศาล

๑. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครปฐม

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๑๒๐ คน เป็นชาย ๕๐ คน เป็นหญิง ๘๐ คน

๒. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสาคร

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๑๒๐ คน เป็นชาย ๕๐ คน เป็นหญิง ๘๐ คน

๓. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดราชบุรี

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๔. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดกาญจนบุรี

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๕. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุพรรณบุรี

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๖. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเพชรบุรี

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๗. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสงคราม

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๘. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๑๑. ศาลเยาวชนและครอบครัวในภาค ๘ จำนวน ๗ ศาล

๑. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๑๒๐ คน เป็นชาย ๕๐ คน เป็นหญิง ๘๐ คน

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่...) พ.ศ.

(วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

๒. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดภูเก็ต

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๓. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครศรีธรรมราช

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๔. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดชุมพร

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๕. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดระนอง

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๖. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดกระบี่

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๗. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพังงา

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๘. ศาลเยาวชนและครอบครัวในภาค ๔ จำนวน ๗ ศาล

๑. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๑๒๐ คน เป็นชาย ๕๐ คน เป็นหญิง ๘๐ คน

๒. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดตรัง

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๓. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพัทลุง

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๔. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดยะลา

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๕. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนราธิวาส

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

๖. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปัตตานี

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๕๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๒๐ คน

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่...) พ.ศ.

(วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

๗. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสตูล

จำนวนผู้พิพากษาสมทบ ๔๐ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๑๐ คน

๓.๖ วาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ

ร่างมาตรา ๕ ของร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ. (วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ) ได้เพิ่มมาตรา ๒๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ แก้ไขเพิ่มเติมวาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ โดยขยายวาระการดำรงตำแหน่งจากเดิมคราวละสามปีเป็นคราวละห้าปี และกำหนดให้เมื่อดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบครบสามปี ให้ได้รับการประเมินผลงานความรู้และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่และการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อดำรงตำแหน่งต่อไป นอกจากนี้ กำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระ ให้คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่ เพื่อมิให้เกิดช่องว่างในการปฏิบัติหน้าที่ราชการซึ่งอาจเกิดขึ้นในกรณีผู้พิพากษาสมทบครบวาระพร้อมกันทั้งศาล

๓.๗ การพ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ

ร่างมาตรา ๖ ของร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ. (วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ) ได้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยกำหนดเหตุพ้นจากผู้พิพากษาสมทบ ดังนี้

ผู้พิพากษาสมทบพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ออกตามวาระ
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก
- (๔) มีอายุครบแปดสิบปีบริบูรณ์
- (๕) ขาดคุณสมบัติหรือเข้าลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๒๕
- (๖) ขาดการปฏิบัติหน้าที่ตามเวรปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดถึงสามครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือกระทำการใด ๆ ซึ่งถ้าเป็นข้าราชการตุลาการแล้วจะต้องพ้นจากตำแหน่ง

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ.

(วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

เพราะถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

(๗) ไม่ผ่านการประเมินผลงาน ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ หรือการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๕/๑

การพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) (๓) หรือ (๔) ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ ถ้าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตาม (๕) (๖) หรือ (๗) ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมและให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง

๓.๘ ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ.

(๑) การกำหนดคุณสมบัติของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบ โดยกำหนดอายุชั้นสูงไว้ไม่เกินเจ็ดสิบห้าปีบริบูรณ์ในวันยื่นใบสมัคร เพื่อประโยชน์ต่อทางราชการ และความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินในการรับสมัครบุคคลเป็นผู้พิพากษาสมทบ

(๒) การกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบเป็นห้าปี เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเข้าสู่ระบบการคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาสมทบอย่างเหมาะสม สามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง และคุ้มค่าต้องงบประมาณในการดำเนินงานตามภารกิจดังกล่าว

(๓) ประชาชนจะได้รับการพิจารณาคดีจากผู้พิพากษาสมทบที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่อง โปร่งใส และมีความยุติธรรมยิ่งขึ้น

๓.๙ ข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ.

- หลักการในมาตรา ๒๕ วรรคสามของพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งถูกยกเลิกโดยร่างมาตรา ๔ ของร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ. (วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ) ฉบับนี้ นั้น ได้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบไว้คราวละสามปี แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ.

(วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งถึงแม้ว่าร่างมาตรา ๕ ที่เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๕/๑ ใหม่ จะกำหนดวาระการดำรงตำแหน่ง
ของผู้พิพากษาสมทบไว้คราวละห้าปี อันเป็นการขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งก็ตาม
แต่ก็ได้ยกเลิกข้อห้ามการดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกัน จึงมีข้อพิจารณาว่า
อาจจะทำให้ผู้พิพากษาสมทบซึ่งพ้นตำแหน่งเมื่อออกตามวาระ สามารถสมัคร
เพื่อขอรับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบต่อไปอีกได้ โดยไม่ถูกจำกัด
วาระการดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้เช่นกัน

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่...) พ.ศ.

(วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการวงงานด้านนิติบัญญัติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น สำหรับเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

กันยายน ๒๕๕๘

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายนท ฆาสุข	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย
นางสาวสุภางค์จิตต์ ไตรเทพพิสัย	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายสุชาติ พันทองคำ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๒
นางสาวนภพร ชวรงค์กร	นิติกรชำนาญการพิเศษ
นางสาวพันธุ์ทิพา หอมทิพย์	วิทยากรปฏิบัติการ
นางสิริกันย์ ส่องแสง	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวรัตติกาลญัตต์ น้อยนวม	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาวกาญจนา พาลดีหลุด	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๙๖

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลด้านกฎหมายฯ วุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ก

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมาและสาระสำคัญของ

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา

คดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ๑

ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา

คดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ กับร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว

และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว ๗

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา

คดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

- ความจำเป็นในการตรากฎหมาย..... - ๑ -

- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประกอบร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา

คดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ. - ๓ -

- ศึกษาวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว - ๖ -

ภาคผนวก

- พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา

คดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)(๑)

- ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา

คดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)(๕)

- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา

คดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ.(๑๑)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมาและสาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติ

ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา

คดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ความเป็นมาและสาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา

คดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ.

(วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา

คดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ.

(วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ. (วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ) เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน และครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ. (วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ) ฉบับนี้ คณะรัฐมนตรี ได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๘ มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชน และครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ. (วาระการดำรงตำแหน่ง ผู้พิพากษาสมทบ) ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว ตามที่สำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ และให้ส่งคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ.

(วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา

คดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ.

(วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕ (๑))

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมวาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ (เพิ่มมาตรา ๒๕/๑)

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗)

๑.๒ เหตุผล

เนื่องจากพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดภารกิจของผู้พิพากษาสมทบเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากหน้าที่ในการร่วมเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดี เช่น การปฏิบัติตามคำสั่งหรือการมอบหมายในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชน และกำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับอายุของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครเป็นผู้พิพากษาสมทบ รวมทั้งเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ ยังไม่มีความเหมาะสม ส่งผลทำให้การปฏิบัติงานของผู้พิพากษาสมทบขาดความต่อเนื่อง และไม่คุ้มค่าต้องงบประมาณในการดำเนินงานตามภารกิจดังกล่าว สมควรแก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครเป็นผู้พิพากษาสมทบ และแก้ไขเพิ่มเติมเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบเกี่ยวกับอายุ รวมทั้งขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งและยกเลิกข้อห้ามการดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระของผู้พิพากษาสมทบ เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเข้าสู่ระบบการคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาสมทบอย่างเหมาะสม สามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง และคุ้มค่าต้องงบประมาณในการดำเนินงานตามภารกิจดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ.

(วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ.”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

๔. วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๕. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

- แก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติเกี่ยวกับอายุ โดยกำหนดอายุขั้นต่ำและขั้นสูงของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครเข้ารับการศึกษาเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบ (ร่างมาตรา ๓)

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความใน (๑) ของมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์และไม่เกินเจ็ดสิบห้าปีบริบูรณ์ในวันยื่นใบสมัคร”

- ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับวาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ ในมาตรา ๒๕ (ร่างมาตรา ๔)

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกวรรคสามของมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

- กำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบดำรงตำแหน่งคราวละ ๕ ปี แต่เมื่อดำรงตำแหน่งครบ ๓ ปี ให้ได้รับการประเมินเพื่อดำรงตำแหน่งต่อไป ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

“มาตรา ๒๕/๑ ผู้พิพากษาสมทบให้ดำรงตำแหน่งคราวละห้าปี และจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกก็ได้ ผู้พิพากษาสมทบที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่

เมื่อผู้พิพากษาสมทบดำรงตำแหน่งครบสามปี ให้ได้รับการประเมินผลงานความรู้และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ และการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อดำรงตำแหน่งต่อไป ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม”

- แก้ไขเพิ่มเติมเหตุพ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบกรณีอายุครบแปดสิบปีบริบูรณ์ หรือไม่ผ่านการประเมินผลงาน ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ หรือการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๕/๑ (ร่างมาตรา ๖)

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๗ ผู้พิพากษาสมทบพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ออกตามวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) มีอายุครบแปดสิบปีบริบูรณ์

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือเข้าลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๒๕

(๖) ขาดการปฏิบัติหน้าที่ตามเวรปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดถึงสามครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือกระทำการใด ๆ ซึ่งถ้าเป็นข้าราชการตุลาการแล้วจะต้องพ้นจากตำแหน่งเพราะถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

(๗) ไม่ผ่านการประเมินผลงาน ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ หรือการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๕/๑

การพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) (๓) หรือ (๔) ให้นำความกราบบังคมทูล เพื่อทรงทราบ ถ้าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตาม (๕) (๖) หรือ (๗) ต้องได้รับความเห็นชอบ ของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรมและให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง”

- กำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระ (ร่างมาตรา ๗)

มาตรา ๗ ให้ผู้พิพากษาสมทบซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

ส่วนที่ ๒

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว

และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

กับร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว

และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ที่ผ่านการตรวจพิจารณา

ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

<p>พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>มาตรา ๒๕ ผู้พิพากษาสมทบตามมาตรา ๒๕ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมคัดเลือกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมกำหนดในระเบียบและต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์</p> <p>๑๓</p>	<p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ “พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์และไม่เกินเจ็ดสิบห้าปีบริบูรณ์ในวันยื่นใบสมัคร”</p> <p>มาตรา ๔ ให้ยกเลิกวรรคสามของมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓</p>	<p>กำหนดคุณสมบัติของบุคคลผู้มีสิทธิสมัคร เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบโดยกำหนดอายุชั้นสูงไว้ไม่เกินเจ็ดสิบห้าปีบริบูรณ์ในวันยื่นใบสมัคร เพื่อประโยชน์ต่อทางราชการและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดิน ในการรับสมัครบุคคลเป็นผู้พิพากษาสมทบ</p> <p>เนื่องจากได้นำเรื่องวาระการดำรงตำแหน่ง ผู้พิพากษาสมทบไปบัญญัติรวมไว้กับเรื่องการกำหนดให้ ผู้พิพากษาสมทบซึ่งปฏิบัติหน้าที่ครบสามปี ต้องประเมินผลงาน ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ และการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อดำรงตำแหน่งต่อไปในมาตรา ๒๕/๑ จึงจำเป็นต้องยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๒๕</p>

<p>พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓</p>	<p>มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓</p> <p>“มาตรา ๒๕/๑ ผู้พิพากษาสมทบให้ดำรงตำแหน่งคราวละห้าปี และจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้พิพากษาสมทบให้ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกก็ได้</p> <p>ผู้พิพากษาสมทบที่พ้นจากตำแหน่งต้องไปอีกก็ได้</p> <p>ผู้พิพากษาสมทบที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่”</p> <p>เมื่อผู้พิพากษาสมทบดำรงตำแหน่งครบสามปี ให้ได้รับการประเมินผลงาน ความรู้และความสามารถในปฏิบัติหน้าที่ และการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อดำรงตำแหน่งต่อไป ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม”</p> <p>มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๒๗ ผู้พิพากษาสมทบพ้นจากตำแหน่งเมื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) ออกตามวาระ (๒) ตาย (๓) ลาออก (๔) มีอายุครบแปดสิบปีบริบูรณ์ (๕) ขาดคุณสมบัติหรือเข้าลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๒๕ 	<p>แก้ไขวารการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบโดยกำหนดให้ดำรงตำแหน่งคราวละห้าปี และเมื่อดำรงตำแหน่งครบสามปี ให้ได้รับการประเมินผลงาน ความรู้และสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ และการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อดำรงตำแหน่งต่อไป รวมทั้งกำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่</p> <p>แก้ไขเพิ่มเติมเหตุพ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบกรณีอายุครบแปดสิบปีบริบูรณ์ หรือไม่ผ่านการประเมินผลงาน ความรู้และสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ หรือการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๕/๑</p>

<p>พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>(๕) ขาดการปฏิบัติหน้าที่ตามเวรปฏิบัติหน้าที่กำหนดถึงสามครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือกระทำการใด ๆ ซึ่งถ้าเป็นข้าราชการตุลาการแล้วจะต้องพ้นจากตำแหน่งเพราะถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม</p> <p>การพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) หรือ (๓) ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ ถ้าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตาม (๔) หรือ (๕) ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมและให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง</p>	<p>(๖) ขาดการปฏิบัติหน้าที่ตามเวรปฏิบัติหน้าที่กำหนดถึงสามครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือกระทำการใด ๆ ซึ่งถ้าเป็นข้าราชการตุลาการแล้วจะต้องพ้นจากตำแหน่งเพราะถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม</p> <p>(๗) ไม่ผ่านการประเมินผลงาน ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๕/๑</p> <p>การพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) (๓) หรือ (๔) ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ ถ้าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตาม (๕) หรือ (๖) หรือ (๗) ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมและให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง</p>	<p>เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ</p>
<p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>..... นายกรัฐมนตรี</p>	<p>มาตรา ๗ ให้ผู้พิพากษาสมทบซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓</p>	<p>เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ</p>

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว

และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

สรุปความจำเป็น
ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. (วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่..) พ.ศ. (วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ)

๒. ใครควรเป็นผู้ทำภารกิจ

สำนักงานศาลยุติธรรม

๓. ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

โดยที่พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และจะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้ แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดภารกิจของผู้พิพากษาสมทบเพิ่มมากขึ้นนอกเหนือจากหน้าที่ในการร่วมเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดี โดยผู้พิพากษาสมทบบังคับมีการปฏิบัติงานตามคำสั่งหรือการมอบหมายของศาลในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชน ดังนั้น การกำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบบังคับดำรงตำแหน่งได้เพียงสองวาระติดต่อกันและต้องเว้นวรรคสามปี จึงจะสามารถเข้าสู่ระบบการคัดเลือกใหม่ได้ ทำให้เกิดปัญหาสูญเสียบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ทั้งยังเกิดปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการทำงาน จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยแก้ไขวาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว และแก้ไขเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๔. ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย

ไม่มี

๕. ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า

การตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้นบังคับใช้ไม่เกิดภาระแก่คู่ความ แต่กลับเป็นการอำนวยความสะดวกและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพให้แก่ประชาชนผู้มีอรรถคดี และเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยทั่วไป

๖. ความพร้อมของรัฐ

ศาลยุติธรรมสามารถดำเนินการได้ทันทีเมื่อกฎหมายมีผลบังคับใช้

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักงานศาลยุติธรรม

๘. วิธีการทำงานและการตรวจสอบ

วิธีการทำงานได้กำหนดให้สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเน้นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง และเป็นธรรม

๙. อำนาจในการตราอนุบัญญัติ

คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมมีอำนาจออกระเบียบ

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

เรื่องเสร็จที่ ๑๓๗๓/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๒๓๐๗๙ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (วาระการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ) ตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วส่งให้ คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

ในการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้เสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณา โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) และสำนักงานศาลยุติธรรม เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด โดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาและจัดทำ เป็นเรื่องพิจารณาเสร็จ (เรื่องเสร็จที่ ๙๑๔/๒๕๕๘) แล้วส่งเรื่องให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาต่อไป

ต่อมาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๒๓๐๗๗ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามที่ได้ส่งร่างพระราชบัญญัติ ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (วาระการ ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ) ไปเพื่อดำเนินการ นั้น สำนักงานศาลยุติธรรมแจ้งว่า ร่างมาตรา ๒๕/๑ ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาปรับแก้โดยตัดข้อความว่า “ผู้พิพากษาสมทบที่พ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากครบวาระให้คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่” ออก นั้น เห็นว่า กรณีที่ผู้พิพากษาสมทบครบวาระพร้อมกันทั้งศาลย่อมมีความจำเป็นต้องกำหนดให้ผู้พิพากษา สมทบที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระคงต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่ จะเข้ารับหน้าที่ ในขั้นนี้ สำนักงานศาลยุติธรรมจึงขอยืนยันตามร่างเดิมที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีมีคำสั่งมอบหมายให้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักงานศาลยุติธรรมไปพิจารณาร่วมกันเพื่อหาข้อยุติในประเด็นที่ ผู้พิพากษาสมทบครบวาระพร้อมกันทั้งศาล จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดให้ผู้พิพากษาที่พ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากครบวาระคงต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่เพื่อมิให้เกิด ช่องว่างในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง (๑) เพื่อกำหนด อายุขั้นสูงของบุคคลที่เข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบตามความเห็นของ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ไปในคราวเดียวกัน และเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

ในการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้เสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณา โดยมีผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรจัดทำเป็นบันทึกสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ

สำนักงานศาลยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยมีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมวาระดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ โดยขยายวาระการดำรงตำแหน่งจากเดิมคราวละสามปี เป็นคราวละห้าปี และกำหนดให้เมื่อดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบครบสามปี ให้ได้รับการประเมินผลงาน ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ และการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อดำรงตำแหน่งต่อไป (เพิ่มมาตรา ๒๕/๑)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ โดยกำหนดเพิ่มเหตุพ้นจากตำแหน่งกรณีมีอายุครบแปดสิบปีบริบูรณ์ หรือไม่ผ่านการประเมินผลงาน ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ หรือการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗)

๒. ข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงาน ก.พ. และฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ โดยไม่มีข้อสังเกตเพิ่มเติม

๓. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (วาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ) สรุปผลการพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดคุณสมบัติของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบ โดยกำหนดอายุชั้นสูงไว้ตามประเด็นที่รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุฯ) มอบหมาย เพื่อประโยชน์ต่อทางราชการและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินในการรับสมัครบุคคลเป็นผู้พิพากษาสมทบ จึงได้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕ (๑) เป็น “มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ และไม่เกินเจ็ดสิบห้าปีบริบูรณ์ในวันยื่นใบสมัคร” เพื่อให้ระบบคัดเลือกและควบคุมผู้พิพากษาสมทบ มีความสมบูรณ์พร้อมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นตอนก่อนดำรงตำแหน่ง ระหว่างดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง (ร่างมาตรา ๓ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕ (๑))

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมวาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ ซึ่งเดิมคณะกรรมการ
กฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้ตัดความเดิมว่า “ผู้พิพากษาสมทบที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระ
ให้คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่” ออก ซึ่งต่อมา
สำนักงานศาลยุติธรรมขอให้คงความในวรรคแรกของมาตรา ๒๕/๑ โดยชี้แจงภายหลังว่า
อาจมีกรณีผู้พิพากษาสมทบครบวาระพร้อมกันทั้งศาล จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบ
ที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระคงต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่
จะเข้ารับหน้าที่ เพื่อมิให้เกิดช่องว่างในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ นั้น เป็นข้อเท็จจริงที่ผู้แทนสำนักงาน
ศาลยุติธรรมมิได้ชี้แจงปัญหาข้อขัดข้องดังกล่าวในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ตั้งแต่ต้น
และผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมมิได้ขัดข้องกับการตัดความดังกล่าวแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม
คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมแล้ว เห็นว่า เพื่อแก้ไขข้อขัดข้องดังกล่าว
ตามและผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมชี้แจงเห็นควรคงความดังกล่าวตามร่างเดิมในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๕/๑
(ร่างมาตรา ๕ (เพิ่มมาตรา ๒๕/๑))

(๓) ปรับปรุงถ้อยคำเล็กน้อยในบทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา ๗)

นอกจากนี้ ได้แก้ไขถ้อยคำและวรรคตอนในบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบ
ร่างพระราชบัญญัติ และร่างพระราชบัญญัติ เพื่อให้ถูกต้องตามแบบการร่างกฎหมายและ
ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

๔. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ประชาชนจะได้รับการพิจารณาคดีจากผู้พิพากษาสมทบที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญ
อย่างต่อเนื่อง โปร่งใส และมีความยุติธรรมยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๕๘

ศึกษาและวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ
กับการพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว*

บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

บทบาทการปฏิบัติงานของผู้พิพากษาสมทบในการพิจารณาคดี

บทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอรรถคดี นับว่าเป็นหน้าที่สำคัญในการประสาทความยุติธรรมให้แก่ผู้มีอรรถคดี เนื่องด้วยตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๓ กำหนดไว้ว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาลนอกจากมีผู้พิพากษาพิจารณาคดีแล้ว ยังต้องมีผู้พิพากษาสมทบอีกสองคนซึ่งอย่างน้อยคนหนึ่งเป็นสตรีร่วมเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีด้วย ทั้งในคดีแพ่งและคดีอาญา ทั้งนี้ ยกเว้นคดีที่อยู่ในอำนาจของผู้พิพากษานายเดี่ยวตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ คือ คดีอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท เว้นแต่คดีนั้นอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนเด็กและครอบครัวกลางหรือบุคคลตามที่กฎหมายกำหนดจะเห็นว่ามิใช่เหตุอันสมควร อาจให้ผู้พิพากษาสมทบท่านใดท่านหนึ่งนั่งพิจารณาร่วมกับผู้พิพากษาด้วย ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๔ หรือในการพิจารณาคดีครอบครัวนั้นผู้เยาว์ไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย เว้นแต่คู่ความทั้งสองฝ่าย หรือฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด มีความประสงค์จะให้เชิญผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วย ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๑๔๗ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในการร่วมพิจารณาคดี จึงสมควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตเที่ยงธรรมประสาทความยุติธรรมอย่างถูกต้องตามกฎหมายและนิติประเพณี ต้องยึดมั่นในความอิสระแห่งตนและเทิดทูนไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งสถาบันตุลาการ ใฝ่รู้ ฝึกฝนตนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทำความเข้าใจกับบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาคดีตามสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนและครอบครัว หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความ กฎหมายลักษณะพยาน เพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย หมั่นฝึกฝนการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง รู้จักใช้เหตุผลใช้สามัญสำนึก และวินิจฉัยปัญหาด้วยความรอบคอบเอาใจใส่เต็มความสามารถ วางตนเป็นกลางโดยละเว้นอคติ ๔ ประการ ตามหลักอินทภาษ (วาจาสิทธิ์แห่งพระอินทร์) อันได้แก่

*ที่มา : บทความเรื่อง “บทบาทของผู้พิพากษาสมทบกับการปฏิบัติหน้าที่ในศาลเยาวชนและครอบครัว”, โดย ไพฑูรย์ หับขันธุ์, สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม, หลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น รุ่นที่ ๑๐, บทที่ ๓ หน้า ๙-๒๙.

๑) ฉันทคติ คือ การลำเอียงเพราะรัก การเห็นแก่อำภิสสินจ้าง ลุ่มหลงในทรัพย์สินเงินทอง ละโมบ โลกมาก

๒) โทสะคติ คือ การลำเอียงเพราะโกรธ พยาบาท มีความอาฆาตเคียดแค้นในใจเพราะเป็น ปฏิปักษ์ต่อกัน

๓) โมหคติ คือ การลำเอียงเพราะหลงไหลในลาภสรรเสริญ

๔) ภยากคติ คือ การลำเอียง หรือเกิดความเอนเอียงในใจเพราะกลัว ไม่ว่าจะกลัวตาย กลัวเสื่อมลาภ เสื่อมยศ ต้องทำจิตใจให้มั่นคง ไม่หวั่นไหว ไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลใดๆ*

ซึ่งหลักอภินิหาร ๔ นี้ ได้กำหนดไว้ในประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการใน ข้อ ๓ และ ข้อ ๑๒ คือ

ข้อ ๓ ในการนั่งพิจารณาคดี ผู้พิพากษาจักต้องวางตนเป็นกลางและปราศจากอคติ ทั้งพึงสำรวมตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ แต่งกายเรียบร้อย ใช้วาจาสุภาพ พึงความจากคู่ความ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างตั้งใจ ให้ความเสมอภาค และมีเมตตาธรรม

ข้อ ๑๒ เมื่อจะพิจารณาหรือมีคำสั่งในคดีเรื่องใด ผู้พิพากษาจะต้องละวางอคติทั้งปวง เกี่ยวกับคู่ความหรือคดีความเรื่องนั้น ทั้งจักต้องวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า และไม่เห็นแก่หน้าผู้ใด คำพิพากษา และคำสั่งจักต้องมีคำวินิจฉัยตรงตามประเด็นแห่งคดี ให้เหตุผลแจ่มชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้ตามนั้น การเรียงคำพิพากษาและคำสั่งพึงใช้ภาษาเขียนที่ดี ใช้ถ้อยคำในกฎหมาย ใช้โวหารที่รัดกุม เข้าใจง่าย และถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ข้อความอื่นใดอันไม่เกี่ยวกับการวินิจฉัยประเด็น แห่งคดีโดยตรง หรือไม่ทำให้การวินิจฉัยประเด็นดังกล่าวชัดแจ้งขึ้นไม่พึงปรากฏในคำพิพากษา หรือคำสั่ง^๒

ประมวลจริยธรรมนี้ถือเป็นแนวปฏิบัติที่ผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชน และครอบครัวควรยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ หากสามารถดำรงตนได้ตามประมวลจริยธรรมแล้วย่อมได้ชื่อว่า เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับ ได้รับความศรัทธาเชื่อถือจากประชาชน และเพื่อนร่วมงาน เมื่อผู้พิพากษาสมทบทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีเช่นเดียวกับผู้พิพากษาศาลยุติธรรม จึงต้องมีจริยธรรมและวินัยทำนองเดียวกับผู้พิพากษาเช่นกัน ซึ่งประมวลจริยธรรมของข้าราชการตุลาการ ข้อที่ ๔๔ ก็ได้กำหนดไว้ว่าให้นำประมวลจริยธรรมมาใช้กับผู้พิพากษาสมทบด้วยโดยอนุโลม

บทบาทการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในคดีอาญา

หลังจากเด็กหรือเยาวชนถูกฟ้องว่ากระทำความผิดอาญา และถูกส่งตัวมาพบผู้พิพากษาสมทบ การจำแนกสืบค้นสาเหตุแห่งการกระทำความผิดเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา หาแนวทางแก้ไข บำบัดฟื้นฟู

* เอกสารแจกจากสำนักงานศาลยุติธรรมเรื่อง “หลักอภินิหาร” ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียนและปีที่พิมพ์

^๒ ประกาศคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม เรื่อง จริยธรรมของข้าราชการตุลาการ พ.ศ. ๒๕๕๒ (ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๒) และประมวลจริยธรรมท้ายประกาศ

จึงเป็นบทบาทสำคัญ ผู้พิพากษาสมทบที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้จำแนกและสืบค้นจะต้องเป็นผู้มีเทคนิคให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา (Counseling) ผู้พิพากษาสมทบจึงควรมีคุณสมบัติดังนี้

- ๑) มีบุคลิกภาพในการเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดี
- ๒) มีทักษะในการให้คำปรึกษา

ในการวิเคราะห์พฤติกรรมของเด็กและเยาวชน เพื่อสืบค้นหาสาเหตุแห่งการกระทำความผิด ผู้พิพากษาสมทบต้องเตรียมตัวให้พร้อม ก่อนพบเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด ผู้พิพากษาสมทบบมีหน้าที่ต้องอ่านรายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด ตามที่ได้รับรายงานจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จัดบันทึกข้อมูลเบื้องต้น ตั้งข้อสังเกตต่าง ๆ ขณะพบเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด ให้ผู้พิพากษาสมทบนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้พูดคุย ซักถาม สืบค้น วิเคราะห์ จำแนกสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชน ซึ่งกระบวนการนี้ประกอบด้วยทักษะดังต่อไปนี้

- ใส่ใจภาษา ท่าทางการพูด
- สร้างบรรยากาศที่อบอุ่น
- ฟังและใช้คำถามที่ดี
- สังเกตบุคลิกท่าทาง
- ให้กำลังใจ
- สะท้อนความรู้สึก
- ให้คำแนะนำที่ดี
- สรุปประเด็นปัญหาและแนวทางแก้ไขที่เด็กหรือเยาวชนยอมรับ และยินดีปฏิบัติตาม

ซึ่งจะทำให้ได้รับความร่วมมือในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กหรือเยาวชน

บทบาทผู้พิพากษาสมทบก่อนการพิจารณาคดี

ภายหลังให้คำปรึกษาแก่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดแล้ว ผู้พิพากษาสมทบต้องนำข้อมูลที่ได้จากการพูดคุยมาวิเคราะห์ และสรุปลักษณะพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน หาแนวทางแก้ไขให้ตรงกับสภาพปัญหาของเด็กหรือเยาวชน เพื่อเสนอต่อองค์คณะที่ร่วมกันพิจารณาพิพากษาคดี การสืบค้นหาสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชน เพื่อกำหนดแผนงานหรือวิธีการแก้ปัญหาในแต่ละรายได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสัมฤทธิ์ผล

บทบาทของผู้พิพากษาสมทบในระหว่างการพิจารณาคดี

ในวันนัดพิจารณา ผู้พิพากษาสมทบบมีบทบาทในการประชุมปรึกษากับผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน เพื่อหาข้อสรุปการแก้ไขพฤติกรรมและตัดสินใจคดี ซึ่งอาจเป็นการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ก่อนมีคำพิพากษาโดยการประชุมเยียวยาของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในคดี ได้แก่ ผู้เสียหาย เด็กหรือเยาวชน ผู้กระทำความผิด ผู้ปกครอง ชุมชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้เพื่อบ่มุ่เน้นในการบรรเทาความเสียหาย และกำหนดมาตรการแก้ไขที่เหมาะสม ให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้รู้ถึงผลกระทบจากการกระทำความผิด

และแสดงความรับผิดชอบเหล่านี้เป็นต้น หากคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำผิด จำเป็นต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปภายหลังจากสืบพยานจนเสร็จ ในขั้นตอนการประชุมปรึกษาคดีในการทำคำพิพากษา ผู้พิพากษาสมทบมีบทบาทในการให้คำปรึกษาแก่ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน และร่วมออกความเห็นในการใช้ดุลยพินิจในการลงโทษ หรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ทั้งนี้โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กและเยาวชนเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากมีเจตนามุ่งเน้นให้การฝึกอบรม สั่งสอนและส่งเสริมให้กลับตนเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการลงโทษ ในการประชุมชี้ขาดคดี ให้ถือตามเสียงข้างมาก และให้ผู้ที่มีความเห็นเป็นผลร้ายแก่เด็กหรือเยาวชนมากกว่า ย่อมเห็นด้วยกับผู้ที่มีความเห็นเป็นผลร้ายน้อยกว่า

บทบาทของผู้พิพากษาสมทบภายหลังการพิพากษาคดี

กรณีที่เด็กหรือเยาวชนต้องคำพิพากษาว่ากระทำผิด อาจแบ่งออกเป็นกรณีพิพากษา โดยการไม่จำกัดเสรีภาพ และจำกัดเสรีภาพ ในกรณีพิพากษาลงโทษโดยไม่จำกัดเสรีภาพนั้น อาจเป็นไปในรูปแบบของการรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษ เนื่องจากเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดไม่ร้ายแรงและยังอยู่ในวิสัยที่จะกลับตนเป็นพลเมืองดีได้ กรณีเช่นนี้เมื่อเห็นสมควรศาลอาจวางเงื่อนไขคุมประพฤติแก่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดโดยการให้ไปรายงานตัวต่อผู้พิพากษาสมทบหรือพนักงานคุมประพฤติก็ได้ ผู้พิพากษาสมทบจึงมีบทบาทหน้าที่ในการรับรายงานตัวเด็กหรือเยาวชน ภายหลังมีคำพิพากษาเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ สอดส่องดูแลมิให้เด็กหรือเยาวชนนั้นหวนกลับไปกระทำความผิดอีก ตลอดจนอาจจัดกิจกรรม เพื่อสาธารณประโยชน์เพื่อให้เด็กหรือเยาวชนนั้น ได้มีส่วนร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่สังคม ส่วนการลงโทษโดยการจำกัดเสรีภาพนั้น หากศาลได้พิจารณาเหตุต่าง ๆ และทราบถึงสาเหตุแห่งการกระทำผิดของเด็กหรือเยาวชนแล้วเห็นว่า ขณะกระทำความผิดเด็กหรือเยาวชนมีอายุน้อย หรือกระทำความผิดเพราะหลงผิดหรือตามเพื่อน ไม่ได้กระทำความผิดเป็นนิสัย แต่ผลการกระทำความผิดมีผลเสียหายร้ายแรงต่อผู้เสียหาย หรือต่อการปกครองของบิดามารดาผู้เสียหาย ตลอดจนสังคมส่วนรวม หากเด็กได้รับการฝึกอบรมให้รู้ซึ่งถึงการกระทำซึ่งมีผลเสียหายดังกล่าว รวมถึงผลร้ายที่เกิดแก่อนาคตของเด็กหรือเยาวชนนั้นเองก็จะสามารถยับยั้งชั่งใจไม่กระทำความผิดเช่นนั้นอีกศาลอาจเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปรับการฝึก เพื่อขัดเกลานิสัย หรือฝึกหัดอาชีพยังสถานพินิจภายในกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนก็ได้ ซึ่งผู้พิพากษาสมทบก็อาจมีบทบาทในการจัดกิจกรรมเข้าไปช่วยเหลือ เยี่ยมเยียนให้กำลังใจแก่เด็กหรือเยาวชนนั้นได้เช่นกัน

บทบาทผู้พิพากษาสมทบในการพิจารณาคดีครอบครัว

คดีครอบครัวที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว ได้แก่ คดีฟ้องหย่าขอใช้อำนาจการปกครองบุตร ขอให้รับรองบุตร ขอให้บุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ หรือคดีฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดู เป็นต้น ในคดีครอบครัวเหล่านี้ผู้พิพากษาสมทบมีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองสถาบันครอบครัวและบุคคลในครอบครัว มุ่งถึงสิทธิประโยชน์ที่เด็กจะได้รับ

ระงับข้อพิพาทเพื่อดำรงไว้ซึ่งสถาบันครอบครัว ซึ่งการพิจารณาคดีครอบครัวจะใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเป็นหลัก แต่อาจมีข้อยกเว้นตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ เกี่ยวกับเรื่ององค์คณะพิจารณาพิพากษาที่กำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวต้องมีผู้พิพากษาไม่น้อยกว่า ๒ คน และผู้พิพากษาสมทบอีก ๒ คน ซึ่งอย่างน้อยต้องเป็นสตรี ๑ คน จึงเป็นองค์คณะพิจารณาคดีได้ สำหรับคดีแพ่งที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของผู้พิพากษานายเดี่ยวตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ คือคดีแพ่งที่มีราคาทรัพย์สินพิพาท หรือจำนวนเงินที่ฟ้องไม่เกินสามแสนบาท แม้จะอยู่ในอำนาจของผู้พิพากษานายเดี่ยวก็ตาม แต่หากอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดคดีเยาวชนและครอบครัวเห็นว่าในการพิจารณาคดีนั้นมีเหตุอันสมควร จะสั่งให้ผู้พิพากษาสมทบคนใดคนหนึ่งขึ้นนั่งพิจารณาด้วยก็ได้ เพื่อให้การพิจารณาคดีมีความละเอียดรอบคอบยิ่งขึ้น

ในคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์ไม่มีผลประโยชน์ได้เสีย เช่น คดีสามีภรรยาฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูจากอีกฝ่ายหนึ่ง หรือคดีฟ้องหย่าโดยไม่มีบุตรผู้เยาว์ จะมีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วยก็ต่อเมื่อคู่ความทั้งสองฝ่ายต้องการ หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ต้องการก็ไม่จำเป็นต้องมีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะ แต่ระหว่างพิจารณาปรากฏข้อเท็จจริงว่า คดีดังกล่าวเป็นคดีที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์ได้เสีย ให้กำหนดผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะ แต่ไม่กระทบกระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินไปแล้ว ในกรณีที่เป็นคดีครอบครัวแต่ไม่มีปัญหาเรื่องบุตรที่ยังเป็นผู้เยาว์เข้ามาเกี่ยวข้องเพราะบุตรของโจทก์และจำเลยกรณีเช่นนี้ก็ไม่ต้องมีผู้พิพากษาสมทบร่วมเป็นองค์คณะพิจารณาเช่นกันตามแนวคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๐๓/๒๕๔๗ ซึ่งได้วินิจฉัยไว้ว่า

“ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติโดยคู่ความมิได้คัดค้านว่า คดีนี้เป็นคดีครอบครัวแต่ไม่มีปัญหาเรื่องบุตรที่ยังเป็นผู้เยาว์เข้ามาเกี่ยวข้องเพราะบุตรของโจทก์และจำเลยทุกคนบรรลุนิติภาวะแล้วมีปัญหาข้อกฎหมายที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า การที่ศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษาคดีโดยไม่ได้สอบถามคู่ความว่า ประสงค์จะให้ผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะเป็นการชอบหรือไม่เห็นว่าพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๔ วรรคท้าย บัญญัติว่า ในการพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวใดจะต้องมีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะหรือไม่ให้เป็นไปตามมาตรา ๑๐๙ ซึ่งมาตรา ๑๐๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ถ้าศาลเห็นว่าคดีครอบครัวใดที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาเป็นคดีที่ผู้เยาว์ไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ก่อนเริ่มพิจารณาคดีให้ศาลสอบถามคู่ความว่า ประสงค์จะให้ผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วยหรือไม่ ถ้าคู่ความทั้งสองฝ่ายหรือฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่ประสงค์จะให้ผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วยให้ผู้พิพากษาไม่น้อยกว่าสองคนเป็นองค์คณะพิจารณาคดีได้ และวรรคสองบัญญัติว่า ในระหว่างพิจารณาของศาลที่ไม่มีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะ ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏแก่ศาลว่า คดีนั้นเป็นคดีที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ให้ศาลกำหนดให้มีผู้พิพากษาสมทบตามมาตรา ๒๔ เป็นองค์คณะ แต่ทั้งนี้ไม่มีผลกระทบกระเทือน

กระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินไปแล้ว แสดงว่าทบทวนผู้ติงการหมายดังกล่าวมุ่งประสงค์ที่จะให้การพิจารณาคดีครอบครัวที่ต้องมีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วยนั้น ก็แต่เฉพาะคดีครอบครัวที่มีบุตรที่ยังเป็นผู้เยาว์เข้ามาเกี่ยวข้องในคดีเท่านั้น สำหรับคดีนี้ปรากฏว่าขณะฟ้อง บุตรทุกคนบรรลุนิติภาวะแล้ว จึงเป็นคดีครอบครัวที่ไม่มีบุตรที่ยังเป็นผู้เยาว์เข้ามาเกี่ยวข้อง จึงไม่จำเป็นต้องมีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วย ดังนั้น การที่ศาลชั้นต้นไม่ได้สอบถามคู่ความก่อนการพิจารณาคดีครอบครัวที่ไม่มีบุตรที่ยังเป็นผู้เยาว์เข้ามาเกี่ยวข้องว่า ประสงค์จะให้ผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วยหรือไม่จึงชอบแล้ว ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ พิพากษามานั้นศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น” ซึ่งตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ก็ยังมีบทบัญญัติดังกล่าวบัญญัติไว้โดยใช้หลักการเช่นเดียวกัน

ส่วนคดีที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์ได้เสีย เช่น คดีฟ้องหย่าและขอใช้อำนาจปกครองบุตรผู้เยาว์ เป็นต้น ต้องมีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วยทุกคดี ส่วนกรณีคำพิพากษา หรือคำสั่ง แม้ศาลต้องฟังรายงานความเห็นจากผู้อำนวยการสถานพินิจก็ตาม แต่ศาลและผู้พิพากษาสมทบสามารถใช้ดุลพินิจมีคำพิพากษา หรือคำสั่งตามรูปคดีไปได้ จากข้อพิจารณาข้างต้นจึงจะเห็นบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพิจารณาพิพากษาคดีอาญา และคดีครอบครัวเป็นอย่างมาก

นอกจากนี้บทบาทในการพิจารณาคดีแล้ว ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบบังคับมีข้อแนะนำอันควรปฏิบัติ ดังนี้

๑) เมื่อถึงเวลานัดหมายคดี ผู้พิพากษาสมทบควรไปพบผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเพื่อรับรายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน หรือรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีครอบครัว และคดีแพ่งที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์ได้เสีย จากนั้นให้นำรายงานข้อเท็จจริงดังกล่าวมาศึกษาข้อเท็จจริงก่อนขึ้นนั่งพิจารณาคดี หากมีข้อขัดข้องสงสัยควรรีบปรึกษากับผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนและองค์คณะ เพื่อให้การพิจารณาคดีได้ดำเนินไปได้ด้วยความรวดเร็ว

๒) เมื่อถึงเวลาพิจารณาคดีควรขึ้นพิจารณาให้ตรงตามเวลานัดหมาย โดยให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเข้าห้องพิจารณาคดีก่อน อันเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของผู้พิพากษาที่ยึดถือตามระบบอาวุโสของการเข้ารับราชการ และเป็นการให้เกียรติผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน

๓) ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ ผู้พิพากษาสมทบพึงตระหนักและระลึกเสมอว่าได้กระทำการในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ต้องนั่งพิจารณาคดีโดยสง่างาม สำรวมตน ใช้กิริยาวาจาที่สุภาพเรียบร้อย ให้ความเคารพต่อผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน ไม่ดำเนินกระบวนการพิจารณาไปโดยไม่ปรึกษาหรือได้รับมอบหมายจากผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนก่อน

๔) ในการพิจารณาคดีควรให้เกียรติคู่ความทุกฝ่าย วางตนเป็นกลางปราศจากอคติทั้งมวล ปล่อยวางตนให้เป็นอิสระจากการเมือง เศรษฐกิจและครอบครัว

๕) ในการพิจารณาคดีอาญา ภายหลังจากผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนได้สอบถามจำเลย ซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนเบื้องต้นแล้ว ผู้พิพากษาสมทบบังคับมีบทบาทสำคัญที่จะเป็นผู้อบรมเด็กหรือเยาวชน

ที่ต้องหาว่ากระทำผิด เพื่อชี้ให้เห็นสาเหตุของการกระทำผิด แนะนำ แก้ไขให้กลับตนเป็นพลเมืองดี ทั้งนี้พึงคำนึงถึงสวัสดิภาพอนาคตที่จะให้เด็กหรือเยาวชนนั้นได้รับการศึกษา ส่งเสริมการฝึกฝนวิชาชีพ ส่งเสริมด้านจริยธรรม คุณธรรม หากเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นกระทำผิดหรือประพฤติตนเสียหาย เพราะผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้วย หรือไม่สนใจให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรหรือเยาวชนนั้นตามสมควร ผู้พิพากษาสมทบควรชี้แนะผู้ปกครองให้แก้ไขปรับปรุงตัวด้วย และควรให้โอกาสผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ชี้แจงเพื่อป้องกันมิให้เด็กหรือเยาวชนกลับไปกระทำความผิดอีก

๖) ในการพิจารณาคดีครอบครัวและคดีแพ่ง ผู้พิพากษาสมทบมีบทบาทสำคัญยิ่ง ในการร่วมพิจารณาคดี โดยยึดหลักการใกล้เคียงประนีประนอมข้อพิพาท โดยคำนึงถึงความสงบสุข ในการอยู่ร่วมกันในครอบครัว รักษาสถานภาพของการสมรสอันเป็นรากฐานสำคัญของสถาบันครอบครัว หามาตรการช่วยเหลือให้เกิดความปรองดองกัน และปรับปรุงความสัมพันธ์ในครอบครัว หากไม่สามารถ รักษาสถานภาพการสมรสให้ดำเนินต่อไปได้ ก็ควรดำเนินการต่อไปด้วยความเป็นธรรม และให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด ทั้งนี้ควรคำนึงถึงสวัสดิภาพและสิทธิประโยชน์ของบุตร ผู้เยาว์ พึงจะได้รับทั้งในปัจจุบันและอนาคต

๗) การเปรียบเทียบหรือไกล่เกลี่ยทั้งปวงควรกระทำในศาลเท่านั้น ผู้พิพากษาสมทบ ควรชี้แจงให้คู่ความทุกฝ่ายตระหนักถึงผลดี ผลเสีย ในการดำเนินคดี แต่พึงระวังว่าการเปรียบเทียบ หรือไกล่เกลี่ยคดีเช่นนั้น จักต้องไม่เป็นการให้คำมั่น หรือบีบบังคับคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดให้จำยอม รับข้อเสนอด้วยความไม่สมัครใจ หรือทำให้คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเคลือบแคลงสงสัยว่าผู้พิพากษาสมทบนั้น ให้ความช่วยเหลือแก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง

๘) หลีกเลี่ยงไม่นัดหมายคู่ความเพื่อพบพูดคุยเป็นการส่วนตัวนอกศาล เพราะอาจเกิด ข้อครหาอันทำให้เกิดความเสื่อมเสียแก่ผู้พิพากษาสมทบและสถาบันตุลาการ

๙) ผู้พิพากษาสมทบต้องรักษาความลับของคดี ไม่วิพากษ์วิจารณ์คดีให้บุคคลอื่นทราบ ดังที่ระบุไว้ในประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการข้อ ๒๔ ว่า “ผู้พิพากษาจะต้องรักษาความลับ ของทางราชการไม่ให้รั่วไหล และจักต้องไม่เปิดเผยความลับต่อบุคคลใด ซึ่งไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ที่จะล่วงรู้ความลับนั้น”

๑๐) การปรึกษาคดี ผู้พิพากษาสมทบควรศึกษาข้อเท็จจริงในคดีให้เข้าใจถ่องแท้ โดยพิจารณาตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากรายงานข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในสำนวน สามารถชี้แจง ข้อเท็จจริงกับผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนได้อย่างเข้าใจถูกต้อง

๑๑) ศึกษาข้อกฎหมายในคดีที่ร่วมพิจารณาอย่างเข้าใจถ่องแท้และมีประสิทธิภาพ หากมีข้อสงสัยควรปรึกษาผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนหรือองค์คณะที่ร่วมพิจารณาคดี

๑๒) การแสดงความคิดเห็นใดๆ ในการปรึกษาคดีควรแสดงความคิดเห็นและเหตุผล ด้วยความเคารพ ให้เกียรติรับฟังความคิดเห็นขององค์คณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเห็นของผู้พิพากษา เจ้าของสำนวน เพื่อความถูกต้องและเป็นธรรมในการทำคำวินิจฉัยชี้ขาดคดี

๑๓) ผู้พิพากษาสมทบพึงระลึกเสมอว่า การให้คำปรึกษาและพิจารณาตัดสินคดีต้องกระทำด้วยความเป็นกลาง ตามข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ปรากฏในสำนวน โดยปราศจากอคติทั้งมวล ไม่นำความเชื่อหรือความรู้สึกส่วนตัวมาใช้ในการตัดสินคดี

๑๔) ผู้พิพากษาสมทบควรเคารพมติขององค์คณะตามกฎหมาย แม้ผลของคำพิพากษาจะไม่ตรงกับความคิดเห็นของตนที่เป็นเสียงส่วนน้อย หรือมีความเห็นไปในทางที่เป็นผลร้ายแก่จำเลยมากกว่า

๑๕) การลงลายมือชื่อในสำนวนของผู้พิพากษาสมทบควรตระหนักว่าเป็นเรื่องที่สำคัญและไม่ควรละเลย เนื่องจากผู้พิพากษาสมทบแต่ละท่านมาปฏิบัติหน้าที่เฉพาะวันที่ตนมีเวรปฏิบัติหน้าที่มิได้อยู่ปฏิบัติหน้าที่เป็นประจำทุกวันเช่นผู้พิพากษา หากมีการละเลยไม่ลงลายมือชื่อในเอกสารสำนวนความแล้ว อาจทำให้เกิดข้อขัดข้องแก่คู่ความที่ไม่อาจคัดถ่ายเอกสารจากสำนวนความไปใช้อ้างอิงได้ จนอาจก่อความเสียหายแก่คู่ความและราชการ

บทบาทและหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบเกี่ยวกับการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน

บทบาทของผู้พิพากษาสมทบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนนี้ ถือว่าเป็นบทบาทสำคัญอีกส่วนหนึ่งภายใต้เจตนารมณ์ของการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว ที่มุ่งหวังในการพิทักษ์คุ้มครองสิทธิ บำบัด แก้ไข พื้นฟูเด็กและเยาวชนตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ อาจเป็นบทบาทหน้าที่เกิดขึ้นตามนโยบายของผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัว หรือกิจกรรมกลุ่มตามนโยบายและมติของคณะผู้พิพากษาสมทบเอง ผู้พิพากษาสมทบจึงมีบทบาทสำคัญดังนี้

๑) บทบาทในการสงเคราะห์ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เยียวยาและบำบัดเด็กหรือเยาวชน ให้กลับไปอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างปกติสุข อาจเป็นการดำเนินการเฉพาะรายหรือกลุ่มก็ได้

๒) บทบาทในการบำบัด เยียวยา แก้ไข พื้นฟู อบรม สงเคราะห์ก่อนมีคำพิพากษา เพื่อหาสาเหตุแห่งการกระทำผิดหรือจัดทำแผนเยียวยา รวมถึงกิจกรรมหรือโครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เด็กหรือเยาวชนก่อนมีคำพิพากษา ต่อเนื่องจนถึงภายหลังมีคำพิพากษา

๓) บทบาทในการจัดกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา โดยเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ เช่น งานหรือกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ที่ศาลเยาวชนและครอบครัว จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี

๔) บทบาทในการดำเนินนโยบายเชิงรุกของศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีต่อเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง อาทิเช่น จัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้นแก่เด็กและเยาวชน จัดทำโครงการค่ายคุณธรรมในสถานศึกษา หรือชุมชน โครงการฝึกอบรมอาชีพ สร้างเครือข่ายในชุมชน เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด โครงการสานความสัมพันธ์ในครอบครัว และชุมชนเหล่านี้ เป็นต้น เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ป้องกัน และป้องปรามการทำความผิดของเด็กและเยาวชนโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

บทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบตามที่ได้ศึกษานี้ จึงเป็นอีกบทบาทหนึ่งที่สำคัญในการช่วยเหลือการปฏิบัติงานของศาลเยาวชนและครอบครัว ให้ดำเนินการไปตามเจตนารมณ์

ของการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว ในการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวข้างต้น ผู้พิพากษาสมทบพึงเข้าใจสถานะและบทบาทรวมถึงปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับสถานะ และบทบาทวัฒนธรรมของศาลเยาวชนและครอบครัว การเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวถือว่าเป็นหน้าที่ที่ผู้พิพากษาสมทบพึงปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอตามสมควร นอกจากนี้ผู้พิพากษาสมทบควรตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้การดำเนินการในศาลเยาวชนและครอบครัวว่า จะต้องส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ประพฤติปฏิบัติตนในฐานะเป็นผู้ให้มากกว่าเป็นผู้รับ ร่วมทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะตลอดจนวางตนอย่างเหมาะสมในการเข้าร่วมกิจกรรม

บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติตนของผู้พิพากษาสมทบ

ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว คือ บุคคลในสังคมที่ผ่านการคัดเลือกจากศาลยุติธรรมให้มาปฏิบัติหน้าที่ในทางตุลาการ แม้ผู้พิพากษาสมทบจะมีได้เป็นข้าราชการโดยตรงก็ตาม แต่ก็ถือได้ว่าเป็นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตุลาการ จึงต้องนำบทบัญญัติว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัยสำหรับข้าราชการตุลาการมาใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาสมทบโดยอนุโลม ได้แก่

หน้าที่ในการรักษาวินัย

- ๑) ผู้พิพากษาสมทบต้องอยู่ในมารยาทอันดีงามขณะพิจารณาพิพากษาคดี
- ๒) ผู้พิพากษาสมทบต้องไม่ทุจริตต่อหน้าที่ ไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง มิให้เสียหายต่อราชการ
- ๓) ผู้พิพากษาสมทบจักต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงานโดยปกปิดข้อความที่ควรบอกถือว่าเป็นการรายงานเท็จด้วย
- ๔) ผู้พิพากษาสมทบจักต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่การปฏิบัติหน้าที่ตามเวรปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่มิได้
- ๕) ผู้พิพากษาสมทบจักต้องสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตามรัฐธรรมนูญ ต้องไม่เข้าเป็นตัวกระทำการ หรือสนับสนุน โฆษณา ชักชวน ฝักใฝ่พรรคการเมือง และไม่ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง
- ๖) ผู้พิพากษาสมทบต้องไม่ประพฤติชั่ว เป็นคนเสเพล มีหนี้สินรุงรัง เสพของมีนเมาจนไม่สามารถครองสติได้ เล่นการพนัน กระทำความผิดอาญา หรืออื่นใดที่เสียเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่
- ๗) ผู้พิพากษาสมทบจักต้องสุภาพ เรียบร้อย ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามบุคคลใด หรือกระทำการอันเป็นต้นเหตุให้แตกความสามัคคี
- ๘) ผู้พิพากษาสมทบจักต้องปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา และไม่กระทำการขัดผู้บังคับบัญชา
- ๙) ผู้พิพากษาสมทบจักต้องรักษาความลับของทางราชการ
- ๑๐) ผู้พิพากษาสมทบจักต้องไม่ก้าวก่าย หรือแทรกแซงการพิจารณาพิพากษาคดีอันเป็นเหตุให้การพิจารณาคดีของผู้พิพากษาหรือผู้พิพากษาสมทบอื่นขาดความเป็นอิสระหรือความยุติธรรม

หน้าที่ในการปฏิบัติตนต่อผู้บังคับบัญชา ผู้พิพากษา และผู้พิพากษาอาวุโส

ผู้พิพากษาสมทบพึงระลึกอยู่เสมอว่า ประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง อธิบดีผู้พิพากษา และผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรง ผู้พิพากษาสมทบจึงควรให้ความเคารพนับถือ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงให้ความเคารพนับถือผู้พิพากษาอาวุโสด้วย

หน้าที่ในการปฏิบัติตนต่อเพื่อนร่วมงาน มีดังนี้

๑) ผู้พิพากษาสมทบต้องให้การยอมรับ นับถือ ประธานผู้พิพากษาสมทบ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ ติดต่อกับ หน่วยงานต่าง ๆ ตามมติที่ประชุมผู้พิพากษาสมทบ

๒) ปฏิบัติตนต่อผู้พิพากษาสมทบท่านอื่นด้วยความเสมอภาค และให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่กระทำการใด ๆ ที่จะนำมาซึ่งการแตกความสามัคคี

๓) ไม่แสวงหาผลประโยชน์ ก่อความเดือดร้อนรำคาญกับเพื่อนร่วมงาน

๔) เข้าร่วมในการประชุม รักษา มารยาทในการประชุม

๕) การติดต่อกับประธานงานกับบุคคล หรือหน่วยงานภายนอกจะต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมหรือผู้บังคับบัญชา

๖) ควรยึดมั่นในความสามัคคีของหมู่คณะ การที่ผู้พิพากษาสมทบได้รับการคัดเลือกจากบุคคลหลากหลายสาขาอาชีพ มีการศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณี ความคิดเห็นต่างกัน มีฐานะความเป็นอยู่ทั้งในด้านเศรษฐกิจ ในด้านสังคมที่แตกต่างกัน ในการปฏิบัติงานย่อมหลีกเลี่ยงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และการกระทบกระทั่งกันทางความคิดไม่ได้ ผู้พิพากษาสมทบจึงต้องให้เกียรติและให้ความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน ควรมีความปรองดองสามัคคีระหว่างกันตามลำดับผู้ใหญ่และผู้น้อย ควรผ่อนผันเข้าหากัน นอกจากความสามัคคีปรองดองในระหว่างคณะผู้พิพากษา ดังกล่าวแล้ว ควรสามัคคีปรองดองกับข้าราชการแผนกอื่นด้วย ราชการจึงจะดำเนินไปได้สะดวกเรียบร้อย ถ้าขาดความสามัคคีปรองดองกัน อาจเป็นเหตุลุกลามถึงหน้าที่ราชการ ทำให้เป็นที่เสียหายต่อไปได้ ฉะนั้นต้องระมัดระวังไม่ให้เสื่อมเสียแก่หน้าที่ตุลาการ ซึ่งจะต้องเป็นไปตามหลักความยุติธรรม

บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติตนต่อเด็ก เยาวชน และผู้ปกครอง

ผู้พิพากษาสมทบควรปฏิบัติต่อเด็ก เยาวชน และผู้ปกครองด้วยความเมตตาและเป็นมิตร ขณะปฏิบัติหน้าที่ควรละเว้นถ้อยคำในเชิงดูถูกเหยียดหยาม ต้องให้เกียรติและเคารพในศักดิ์ศรีแห่งการเป็นมนุษย์

บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติตนในส่วนครอบครัวของผู้พิพากษาสมทบเอง

ผู้พิพากษาสมทบต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว การประกอบอาชีพของบุคคลในครอบครัวต้องไม่กระทบกระเทือนต่อหน้าที่และเกียรติศักดิ์ของผู้พิพากษาสมทบ ไม่ประกอบอาชีพที่สังคมรังเกียจ และไม่ควรปล่อยให้บุคคลในครอบครัวก้าวก่ายหรือแสวงหาผลประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ ละเว้นการคบหาสมาคมกับคู่ความหรือบุคคลอื่นซึ่งมีส่วนได้เสียหรือผลประโยชน์เกี่ยวกับคดีความ หรือบุคคลซึ่งมีความประพฤติหรือมีชื่อเสียงในทางเสื่อมเสีย อันอาจจะกระทบกระเทือนต่อความเชื่อมั่น ศรัทธาของบุคคลทั่วไป รวมถึงกระทบกระเทือนต่อเกียรติศักดิ์และอุดมการณ์ของผู้พิพากษาสมทบ^๓

บทสรุป

จากการศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบกับการพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว ตามที่ได้ศึกษาและกล่าวถึงมาในบทต่าง ๆ ข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่า ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นตำแหน่งสำคัญในการเข้าร่วมพิจารณาพิพากษาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว เนื่องจากเป็นตำแหน่งที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการตุลาการ ให้ร่วมกับผู้พิพากษาในการนั่งพิจารณาคดีอาญา คดีครอบครัวและคดีที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนบำบัดแก้ไข สงเคราะห์เด็กและเยาวชน ให้กลับตนเป็นพลเมืองดีของสังคม การปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว จึงกระทบกระเทือนต่อสิทธิ เสรีภาพ ผลประโยชน์ในทางทรัพย์สินและสิทธิในครอบครัวของคู่ความรวมถึงบุคคลที่สาม ดังนั้นผู้พิพากษาสมทบจึงต้องมีอุดมการณ์และจำต้องปฏิบัติตนอยู่ในกรอบวินัยและจริยธรรมของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสมทบจึงเป็นตำแหน่งที่มีเกียรติได้ชื่อว่าเป็นผู้เสียสละทั้งกำลังกาย กำลังใจ รวมถึงกำลังทุนทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของชาติ การปฏิบัติงานและปฏิบัติตนของผู้พิพากษาสมทบจึงต้องมีมาตรฐานและแนวปฏิบัติเช่นเดียวกันกับผู้พิพากษาศาลยุติธรรม เพื่อสร้างความยอมรับและศรัทธาให้บังเกิดแก่คู่ความและประชาชนทุกด้าน และเนื่องจากผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวมิใช่ข้าราชการประจำ หากแต่ยังมีหน้าที่การงานและธุรกิจส่วนตัวในทางการค้า ทำให้ข้อกำหนดหรือจริยธรรมบางข้อขัดขวางหรือเป็นปฏิปักษ์กับสถานะส่วนตนของผู้พิพากษาสมทบ ข้อบังคับและจริยธรรมทั้งหมดจึงมิได้นำมาใช้บังคับกับผู้พิพากษาสมทบทั้งหมด แต่ผู้พิพากษาสมทบควรพึงตระหนักว่าข้อควรประพฤติปฏิบัติในการปฏิบัติตน ข้อห้ามที่มีให้ฝ่าฝืน เพื่อธำรงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์ของผู้พิพากษาสมทบ

^๓ ศาลจังหวัดสระบุรีแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว.๒๕๔๔.มาตรฐานและแนวทางการปฏิบัติงานของผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว.กรุงเทพมหานคร:ไทภูมิพับลิชชิ่ง จำกัด.

และสถาบันตุลาการ ผู้พิพากษาสมทบก็ควรยึดถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดเช่นเดียวกัน ปัจจุบันเนื่องจากสำนักงานศาลยุติธรรมมีนโยบายในการเปิดทำการศาลเยาวชนและครอบครัวให้ครบถ้วนทุกจังหวัดทั่วประเทศ จำนวนผู้พิพากษาสมทบที่มีจำนวนมากขึ้น อาจทำให้การสื่อสาร รับรู้ ทำความเข้าใจ และเข้ารับการอบรม ให้เข้าใจลึกซึ้งถึงองค์แห่งหลักการ อุดมการณ์วินัยและจริยธรรมของผู้พิพากษา ตลอดจนการประพฤติปฏิบัติตน ให้ถูกต้องเหมาะสมของผู้พิพากษาสมทบ กระทำได้โดยไม่ทั่วถึง และส่งผลกระทบต่อความยุติธรรมแก่ประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชน จึงขอสรุปบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของผู้พิพากษาสมทบ ศาลเยาวชนและครอบครัวดังนี้

๑. บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน กล่าวคืองานเกี่ยวกับบรรณคดีได้แก่ร่วมเป็นองค์คณะ ในการร่วมพิจารณาคดีกับผู้พิพากษาตามกฎหมาย จึงต้องวางตัวเป็นกลางในการพิจารณาพิพากษาคดี ปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากอคติทั้งมวล นอกจากนี้ยังต้องรักษาความลับของทางราชการ ไม่ทุจริต ต่อหน้าที่ ไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง มิให้เสียหาย ต่อราชการ

๒. บทบาทหน้าที่ในการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน กล่าวคือเป็นผู้ให้การอบรมสั่งสอน แก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนทั้งก่อนและภายหลังมีคำพิพากษา เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่หลงผิดกลับตน เป็นพลเมืองดี เป็นผู้ช่วยเหลือระงับข้อพิพาทโดยยึดแนวทางสันติวิธีผ่านการไกล่เกลี่ยประนีประนอม ยอมความ เพื่อความสงบสุขของครอบครัว ลดปัญหาทางสังคม

๓. บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม กล่าวคือเป็นผู้ช่วยเหลือสงเคราะห์ทางสังคม โดยจัดและเข้าร่วมกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ให้ความร่วมมือแก่ศาลเยาวชน และครอบครัวในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชน

๔. บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติตน กล่าวคือผู้พิพากษาสมทบจัดต้องปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบวินัย และจริยธรรมของผู้พิพากษา มีมาตรฐานและแนวปฏิบัติเช่นเดียวกันกับผู้พิพากษาศาลยุติธรรม

๕. บทบาทในการดำรงตน กล่าวคือ ต้องอยู่ในมารยาทอันดีงามขณะพิจารณาพิพากษาคดี อุทิศเวลาของตนให้แก่การปฏิบัติหน้าที่ ไม่ประพฤติชั่ว เป็นคนเสเพล มีหนี้สินรุงรัง เสพของมีนเมา จนไม่สามารถครองสติได้ เล่นการพนัน กระทำความผิดอาญา หรืออื่นใดที่เสียเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่

๖. บทบาทการปฏิบัติตนต่อผู้บังคับบัญชาและผู้พิพากษา กล่าวคือควรให้ความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชาและผู้พิพากษาให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงให้ความเคารพนับถือผู้พิพากษาอาวุโสด้วย ไม่ก้าวก่ายหรือแทรกแซงการพิจารณาพิพากษาคดี อันเป็นเหตุให้การพิจารณาคดีของผู้พิพากษาขาดความเป็นอิสระหรือความยุติธรรม

๗. บทบาทการปฏิบัติตนต่อเพื่อนร่วมงาน กล่าวคือ ต้องให้การยอมรับนับถือประธานผู้พิพากษาสมทบ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ ปฏิบัติตนต่อผู้พิพากษาสมทบท่านอื่นด้วยความเสมอภาค ไม่กระทำการใด ๆ ที่จะนำมาซึ่งการแตกความสามัคคี และควรยึดมั่นในความสามัคคีของหมู่คณะ

ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวจึงต้องดำรงตนและรักษาเกียรติวินัย เพื่อดำรงไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีของตุลาการ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม สำนวมนตน และรักษาความลับทางราชการดังที่กำหนดไว้ตามประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการเฉกเช่นผู้พิพากษาศาลยุติธรรม เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น ศรัทธาแก่ประชาชน หากผู้พิพากษาสมทบได้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนอย่างถ่องแท้แล้ว ย่อมทำให้กระบวนการพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวดำเนินการไปโดยรวดเร็ว และเป็นธรรม ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคมโดยรวม อันเป็นการช่วยพัฒนาชาติ และสังคมให้เจริญก้าวหน้าเทียบเท่าอารยประเทศ

ปัญหาข้อบกพร่อง ข้อจำกัด ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว

จากการวิเคราะห์บทบาทของผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวและข้อสรุปดังกล่าวข้างต้น พบว่าการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในปัจจุบัน ยังมีข้อบกพร่อง ข้อจำกัดและอุปสรรคในการพัฒนาบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบดังต่อไปนี้

๑. การปฏิบัติหน้าที่โดยขาดความรู้ ความเข้าใจในการประพฤติตนตามกรอบจริยธรรมของผู้พิพากษา

ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวบางส่วนปฏิบัติหน้าที่โดยขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนตามกรอบจริยธรรมของผู้พิพากษา ประพฤติปฏิบัติตนไม่อยู่ในกรอบจริยธรรมอันควรปฏิบัติ หรือมีความคิดในการเข้ารับตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบเพียงเพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นผู้พิพากษา ปรากฏเป็นชื่อเสียง เกียรติยศ แก่วงศ์ตระกูลของผู้พิพากษาสมทบท่านนั้น โดยไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติหน้าที่ หรือปฏิบัติตนตามหน้าที่ความรับผิดชอบ

๒. การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ให้ความสำคัญกับการรักษาวินัยของผู้พิพากษา

ปัญหาข้อบกพร่องในข้อนี้ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว คือการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ให้ความสำคัญกับการรักษาวินัยของผู้พิพากษาสมทบอย่างเพียงพอ ไม่เสียสละและอุทิศตนตามสมควร อาทิเช่น เดินทางมาปฏิบัติหน้าที่สาย เลยเวลานัดของคู่ความ ไม่ใส่ใจในการศึกษาข้อมูลในสำนวน ขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบการปฏิบัติราชการและการพิจารณาคดี ทำให้กระบวนการพิจารณาล่าช้า

๓. การขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงาน

ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ข้อนี้คือ การขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานในศาลเยาวชนและครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวกับเด็กเยาวชนและครอบครัว หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความ กฎหมายลักษณะพยานหลักฐานของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย

๔. การปฏิบัติหน้าที่โดยขาดความพร้อมในการปฏิบัติงาน

ปัญหา อุปสรรคของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวในข้อนี้ คือ การมาปฏิบัติหน้าที่ในวันที่มีเวรพิจารณาคดีโดยขาดความพร้อมในการพิจารณาคดีไม่ว่าจะเป็นการศึกษาหาข้อมูลจากสำนวนความ หรือศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคู่ความโดยเฉพาะในกรณีที่มีเด็กหรือเยาวชนเข้ามาเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ในส่วนการปฏิบัติหน้าที่ตามโครงการที่ได้รับมอบหมายในการให้การอบรม แก่ไข่ฟื้นฟูเด็กและเยาวชน บางครั้งยังพบว่าผู้พิพากษาสมทบบางส่วนไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ในส่วนนี้ หรือไม่ศึกษาให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์หลักของโครงการที่ตนได้รับมอบหมายให้ทำอย่างเพียงพอ

๕. การปฏิบัติหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีโดยมีอคติส่วนตัว

ในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมพิจารณาพิพากษาคดีของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว บางครั้งผู้พิพากษาสมทบอาจกระทำไปโดยมีอคติส่วนตัวไม่ว่าเป็นอคติต่อตัวบุคคล ผู้เป็นคู่ความ หนายความ หรือพยานในคดี อคติต่อข้อคิดเห็น ที่ทำ ความเชื่อ และประเพณี บางเรื่องผู้พิพากษาสมทบที่เป็นหญิงบางท่านอาจมีอคติต่อจำเลยในความผิดทางเพศมากกว่าความผิดฐานอื่น เป็นต้น ซึ่งข้อบกพร่องในส่วนของการใช้อคติส่วนตัวมาพิจารณาพิพากษาคดีเช่นนี้อาจส่งผลเสียหายต่อการให้ความเป็นธรรมแก่คู่ความในการพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งขัดต่อหลักการในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตุลาการที่ยึดมั่นในความถูกต้องและเป็นธรรมตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

๖. การปฏิบัติหน้าที่โดยขาดทักษะ ประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาครอบครัวปัญหาเด็กและเยาวชน

ข้อบกพร่องของผู้พิพากษาสมทบในข้อนี้ นับว่าเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่ง เนื่องด้วยเจตนารมณ์ของการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวที่มุ่งหวังในการคุ้มครองสิทธิ บำบัดฟื้นฟู เยียวยา แก้ไขเด็กและเยาวชนให้สามารถกลับตนเป็นพลเมืองดี ช่วยเหลือชี้ขาดตัดสินข้อพิพาทในครอบครัวด้วยความเป็นธรรมตลอดจนรักษาสถาบันครอบครัวให้ดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข ในการพิจารณาพิพากษาคดีศาลเยาวชนและครอบครัว ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ จึงมีบทบัญญัติเกี่ยวกับผู้พิพากษาสมทบว่า นอกจากจะมีผู้พิพากษาศาลยุติธรรมเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีแล้ว บุคคลที่มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวในส่วนของการสงเคราะห์ ป้องกัน บำบัด ดูแล ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดชี้ขาดตัดสินคดีแพ่งที่พิพาทกันเกี่ยวกับสิทธิในครอบครัวก็คือผู้พิพากษาสมทบนั่นเอง หากผู้พิพากษาสมทบ

ปฏิบัติหน้าที่โดยขาดทักษะ ประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาเด็ก เยาวชน และครอบครัวแล้ว ย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงานแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนและครอบครัว จนทำให้กระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เยาวชน และครอบครัวไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

๗. ปัญหาการขาดความสามัคคีในหมู่คณะ

เนื่องด้วยในปัจจุบันนี้มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วประเทศเป็นจำนวนมาก แม้แต่ในศาลเยาวชนและครอบครัวแห่งเดียวกันก็ยังมีผู้พิพากษาสมทบหลายท่าน ซึ่งแต่ละท่านต่างก็มีพื้นฐานชีวิต ฐานะทางสังคมและครอบครัว รวมถึงธุรกิจอาชีพหลากหลายแตกต่างกัน ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบทั้งในส่วนของการทำงานพิจารณาคดี หรือกิจกรรมในการสงเคราะห์ แก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนย่อมหลีกเลี่ยงปัญหาแนวคิดที่แตกต่างและขัดแย้งกันไม่พ้น ข้อแตกต่างและขัดแย้งนี้อาจส่งผลให้ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวนั้น ๆ ขาดความสามัคคีในหมู่คณะ ทำให้ขาดความร่วมมือปฏิบัติงานในหน้าที่หรือโครงการต่าง ๆ ที่ริเริ่มขึ้นเพื่อประโยชน์แก่เด็กและเยาวชนไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ส่งผลให้เกิดความเบื่อบ่าเหนื่อย ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ให้สัมฤทธิ์ผล จนท้ายที่สุดอาจทำให้ผู้พิพากษาสมทบที่มีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติหน้าที่บางท่านต้องลาออกไปอย่างน่าเสียดาย

สาเหตุของปัญหาข้อบกพร่อง และอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวตามที่ได้หยิบยกเป็นตัวอย่างเป็นตัวอย่างข้างต้น อาจเกิดจากทัศนคติ ความประพฤติ หรือนิสัยส่วนตัวของผู้พิพากษาสมทบท่านนั้นเอง การขาดการดูแลเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาตามสมควร การขาดการอบรมศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการรักษาวินัยและจริยธรรมของตุลาการอย่างเพียงพอ ความไม่ใส่ใจในการแสวงหาความรู้ ความเข้าใจบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ขาดการฝึกฝนการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายในการวินิจฉัยปัญหาเด็ก เยาวชนและครอบครัว รวมถึงขาดการประสานพันธ์จากศาลยุติธรรมถึงบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบให้ผู้ที่สนใจเข้ารับการศึกษาอบรมอย่างทั่วถึง เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งปัญหาข้อบกพร่อง และอุปสรรคเหล่านี้สมควรได้รับการแก้ไขโดยเร็ว ผู้ทำรายงานจึงขอเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวดังนี้

ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ รวมถึงให้ผู้พิพากษาสมทบทั้งหลายได้ตระหนักถึงคุณค่าบทบาทหน้าที่ตามที่ตนได้เข้ารับตำแหน่ง ผู้ทำรายงานจึงขอเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหากล่สำนักงานศาลยุติธรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว ดังนี้

๑. ควรจัดประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้สังคมเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวอย่างแท้จริง และควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศ เมื่อสังคมรับรู้และเข้าใจถึงบทบาทของผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวแล้วย่อมทำให้การคัดเลือกสรรหาผู้มาดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มากยิ่งขึ้น

๒. ควรจัดการคัดเลือกผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวจากทุกสาขาอาชีพที่ไม่ขัดต่อการพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว โดยยึดถือระเบียบหลักเกณฑ์อย่างเคร่งครัดเพื่อให้ได้ผู้พิพากษาสมทบที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อชี้ให้เห็นมุมมองในการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนกว้างมากขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่เด็กและเยาวชนสูงสุด รวมถึงควรกำหนดคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว โดยมุ่งเน้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประวัติส่วนตัว ประวัติทางด้านสุขภาพจิต มนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีจิตสาธารณะ เป็นผู้เสียสละ มีคุณธรรม จริยธรรม เมตตาธรรม มีวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงานมีวุฒิภาวะไม่มีปัญหาด้านอารมณ์ มีความเคารพศรัทธาในการปฏิบัติงานของศาลยุติธรรม และเป็นผู้มีความประพฤติดีเป็นแบบอย่างแก่สังคมได้ เหล่านี้เป็นต้น

๓. ควรจัดอบรมผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวให้มีความรู้ในบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวรวมถึงความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ อบรมคุณธรรม จริยธรรม ปลุกจิตสำนึกให้ระลึกและตระหนักบทบาทหน้าที่ในการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ

๔. ควรคัดสรรผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีความชำนาญในแต่ละด้าน ให้ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่ตนมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ เช่น การไกล่เกลี่ย ประนีประนอมยอมความ การนำชุมชนเพื่อแก้ไขเยียวยาในชุมชน เป็นต้น

๕. ควรปลุกจิตสำนึกให้ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวมีบทบาทเกี่ยวกับการทำงานเชิงรุก เข้าถึงชุมชนให้มากขึ้น พัฒนาสังคมให้เข้มแข็งและรับผิดชอบต่อส่วนรวม

๖. ควรอบรมพัฒนาผู้พิพากษาสมทบให้มีบทบาทในการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ควบคู่ไปกับการติดต่อประสานงานกับบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ ในการพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชน

๗. ควรจัดอบรมผู้พิพากษาสมทบให้เข้าใจหลักธรรมคำสอนในศาสนาซึ่งล้วนแต่มุ่งหวังในการสั่งสอนบุคคลให้ละเว้นความชั่ว กระทำแต่กรรมดี มีศีลธรรมประจำใจ เพื่อให้ประโยชน์จากหลักธรรมคำสอนนี้ในการพัฒนาจิตใจเด็กและเยาวชน รวมถึงใช้ในการแก้ไขปัญหาครอบครัว ในส่วนตัวของผู้พิพากษาสมทบเองก็สามารถนำหลักธรรมคำสอนนี้ไปใช้ในการประพฤติปฏิบัติตนในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบได้เช่นกัน

๘. จัดการประเมินความรู้ความสามารถและความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว ตามมาตรฐานและเงื่อนไขอันเหมาะสม

ข้อเสนอแนะที่ผู้ทำรายงานได้หยิบยกมาเป็นข้อพิจารณาข้างต้นนี้ เป็นเพียงความคาดหวังเบื้องต้นที่เชื่อว่าหากได้มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมแล้วจะเป็นการช่วยพัฒนาบทบาทของผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวในการแก้ไขปัญหาคดีเยาวชน ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ทั้งยังเชื่อมั่นว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ ในบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อเป็นแนวทางในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในโอกาสต่อไป อันจะช่วยยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวให้มีคุณค่า สง่างาม เป็นที่เคารพศรัทธาของประชาชนตามนโยบายของสำนักงานศาลยุติธรรม และความคาดหวังของสังคมอันจะส่งผลต่อเนื่องไปถึงการพัฒนาชาติ เพื่อรองรับกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่พัฒนาเจริญก้าวหน้าขึ้นทุกวัน

ภาคผนวก

- พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)
- ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ
ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

พระราชบัญญัติ

ศาลเยาวชนและครอบครัว

และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

พ.ศ. ๒๕๕๓

(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

พระราชบัญญัติ
ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว
พ.ศ. ๒๕๕๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓
เป็นปีที่ ๖๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของ
บุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา
๔๑ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้
โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓”

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและ
ครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

(๒) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและ
ครอบครัว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓

(๓) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและ
ครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘

จังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว หรือผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวคนใดคนหนึ่งตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ถ้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว เห็นว่าในการพิจารณาคดีนั้นมีเหตุอันสมควรจะสั่งให้ผู้พิพากษาสมทบคนใดคนหนึ่งนั่งพิจารณาร่วมกับตนหรือร่วมกับผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวก็ได้ หรือจะสั่งให้ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวคนใดคนหนึ่งร่วมเป็นองค์คณะด้วยก็ได้ และให้องค์คณะเช่นว่านี้มีอำนาจพิพากษาคดีตามมาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๒๖ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

มาตรา ๒๕ ผู้พิพากษาสมทบตามมาตรา ๑๕ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมคัดเลือกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมกำหนดในระเบียบ และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์
- (๒) มีหรือเคยมีบุตร หรือเคยอบรมเลี้ยงดูเด็ก หรือเคยทำงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์หรือการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน หรือครอบครัว มาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปี
- (๓) มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการศาลยุติธรรมได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม เว้นแต่พื้นฐานความรู้ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นผู้พิพากษาสมทบ
- (๔) มีความสุขุมรอบคอบ ทัศนคติ อธิยาศัย และความประพฤติเหมาะสมแก่การพิจารณาคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว
- (๕) ไม่เป็นข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการการเมือง สมาชิกรัฐสภาหรือทนายความ

ก่อนเข้ารับตำแหน่ง ผู้พิพากษาสมทบจะต้องได้รับการอบรมความรู้และผ่านการทดสอบในเรื่องเจตนาธรรมและการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์การให้คำปรึกษาแนะนำ และการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน และครอบครัว ตลอดจนหน้าที่ของตุลาการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่กำหนดในระเบียบประธานศาลฎีกา และจะต้องปฏิญาณตนต่อหน้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ซึ่งตนจะเข้าสังกัด แล้วแต่กรณี ว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตด้วยความเที่ยงธรรม และรักษาความลับในราชการ

ผู้พิพากษาสมทบให้ดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกก็ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้ ผู้พิพากษาสมทบที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๒๖ ผู้พิพากษาสมทบเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๒๗ ผู้พิพากษาสมทบพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ออกตามวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือเข้าลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๒๕

(๕) ขาดการปฏิบัติหน้าที่ตามเวรปฏิบัติหน้าที่กำหนดถึงสามครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือกระทำการใด ๆ ซึ่งถ้าเป็นข้าราชการตุลาการแล้วจะต้องพ้นจากตำแหน่งเพราะถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

การพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) หรือ (๓) ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ ถ้าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตาม (๔) หรือ (๕) ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมและให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่ตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระตามมาตรา ๒๗ (๑) จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งบุคคลที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมคัดเลือกขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้ ให้ผู้พิพากษาสมทบซึ่งดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนดำรงตำแหน่งแทน

มาตรา ๒๙ ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวแล้วแต่กรณี กำหนดเวรปฏิบัติการณ์ของผู้พิพากษาสมทบซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่

ผู้พิพากษาสมทบที่นึ่งพิจารณาคดีใด จะต้องพิจารณาคดีนั้นจนเสร็จ เว้นแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้เพราะเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้มีอำนาจตามวรรคหนึ่งจัดให้ผู้พิพากษาสมทบอื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่แทน

ผู้พิพากษาสมทบจะได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๓๐ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัยสำหรับข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมมาใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาสมทบด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๑ ในระหว่างพิจารณาคดี เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชน ศาลอาจขอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ จิตวิทยา การให้คำปรึกษาแนะนำ การสังคมสงเคราะห์หรือการ

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

(๕)

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
 ปฏิบัติหน้าที่
 สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
 เลขรับ 4940
 วันที่ 30 ก.ย. 2558
 เวลา 11.58 น.

ที่ นร ๐๕๐๓/๓๕๐๕๙

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๖ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ . .)
พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ . .) พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเรื่องด่วน
ดังที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึก
วิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(ประวิตร วงษ์สุวรรณ)

รองนายกรัฐมนตรี รักษาการแทน
นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
 รับที่ ๙๗/๒๕๕๘ วันที่ ๓๐ ก.ย. ๒๕๕๘
 เวลา ๑๓.๕๓ น. ส่ง พ.ว.
 สำนักเลขาธิการประชุม

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ
 รับที่ ๕๕ / ๒๕๕๘
 วันที่ ๓๐ ก.ย. ๒๕๕๘
 เวลา ๑๕.๑๗ น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๗ (อิลลา)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

สำนักเลขาธิการประชุม

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน
และครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ดังต่อไปนี้

- (๑) แก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕ (๑))
- (๒) แก้ไขเพิ่มเติมวาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ (เพิ่มมาตรา ๒๕/๑)
- (๓) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ
(แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗)

เหตุผล

เนื่องจากพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน
และครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดภารกิจของผู้พิพากษาสมทบเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากหน้าที่
ในการร่วมเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดี เช่น การปฏิบัติตามคำสั่งหรือการมอบหมายในเรื่อง
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชน และกำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับอายุ
ของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครเป็นผู้พิพากษาสมทบ รวมทั้งเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ
ยังไม่มีความเหมาะสม ส่งผลทำให้การปฏิบัติงานของผู้พิพากษาสมทบขาดความต่อเนื่อง
และไม่คุ้มค่าต้องงบประมาณในการดำเนินงานตามภารกิจดังกล่าว สมควรแก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติ
ของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครเป็นผู้พิพากษาสมทบ และแก้ไขเพิ่มเติมเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่ง
ผู้พิพากษาสมทบเกี่ยวกับอายุ รวมทั้งขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งและยกเลิกข้อห้าม
การดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระของผู้พิพากษาสมทบ เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีความรู้
ความสามารถและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเข้าสู่ระบบการคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาสมทบ
อย่างเหมาะสม สามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง และคุ้มค่าต้องงบประมาณในการดำเนินงาน
ตามภารกิจดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ผู้พิพากษาสมทบที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่

เมื่อผู้พิพากษาสมทบดำรงตำแหน่งครบสามปี ให้ได้รับการประเมินผลงานความรู้และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ และการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อดำรงตำแหน่งต่อไป ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๗ ผู้พิพากษาสมทบพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ออกตามวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) มีอายุครบแปดสิบปีบริบูรณ์

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือเข้าลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๒๕

(๖) ขาดการปฏิบัติหน้าที่ตามเวรปฏิบัติที่กำหนดถึงสามครั้งโดยไม่มีเหตุ

อันสมควรหรือกระทำการใด ๆ ซึ่งถ้าเป็นข้าราชการตุลาการแล้วจะต้องพ้นจากตำแหน่ง เพราะถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

(๗) ไม่ผ่านการประเมินผลงาน ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ หรือการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๕/๑

การพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) (๓) หรือ (๔) ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ ถ้าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตาม (๕) (๖) หรือ (๗) ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมและให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง”

มาตรา ๗ ให้ผู้พิพากษาสมทบซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว

และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (วาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ) ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุป สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

เนื่องจากพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดภารกิจของผู้พิพากษาสมทบเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากหน้าที่ในการร่วมเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดี เช่น การปฏิบัติตามคำสั่งหรือการมอบหมายในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชน และกำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับอายุของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครเป็นผู้พิพากษาสมทบ รวมทั้งเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบยังไม่มี ความเหมาะสม ส่งผลทำให้การปฏิบัติงานของผู้พิพากษาสมทบขาดความต่อเนื่อง และไม่คุ้มค่าต้องงบประมาณในการดำเนินงานตามภารกิจดังกล่าวสมควรแก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครเป็นผู้พิพากษาสมทบ และแก้ไขเพิ่มเติมเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ รวมทั้งขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และยกเลิกข้อห้ามการดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระของผู้พิพากษาสมทบ เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเข้าสู่ระบบการคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาสมทบอย่างเหมาะสม สามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง และคุ้มค่าต้องงบประมาณในการดำเนินงานตามภารกิจดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (วาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ) มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

๒.๑ วันใช้บังคับของกฎหมาย

กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๒.๒ คุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบ

แก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบ โดยกำหนดอายุชั้นสูงของบุคคลที่เข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเพื่อประโยชน์ต่อทางราชการและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดิน ในการรับสมัครบุคคลเป็นผู้พิพากษาสมทบเพื่อให้ระบบคัดเลือกและควบคุมผู้พิพากษาสมทบ มีความสมบูรณ์พร้อมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นตอนก่อนดำรงตำแหน่ง ระหว่างดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง โดยกำหนดคุณสมบัติในเรื่องอายุชั้นต่ำและชั้นสูงของบุคคลที่เข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบ กล่าวคือ ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ และไม่เกินเจ็ดสิบห้าปีบริบูรณ์ในวันยื่นใบสมัคร (ร่างมาตรา ๓ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕ (๑)))

๒.๓ วาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ

แก้ไขเพิ่มเติมวาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ โดยขยายวาระการดำรงตำแหน่งจากเดิมคราวละสามปี เป็นคราวละห้าปี และกำหนดให้เมื่อดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบครบสามปี ให้ได้รับการประเมินผลงาน ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ และการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อดำรงตำแหน่งต่อไป นอกจากนี้ กำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่ เพื่อมิให้เกิดช่องว่างในการปฏิบัติหน้าที่ราชการซึ่งอาจเกิดขึ้นในกรณีผู้พิพากษาสมทบครบวาระพร้อมกันทั้งศาล (ร่างมาตรา ๕ (เพิ่มมาตรา ๒๕/๑))

๒.๔ การพ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ

แก้ไขเพิ่มเติมเหตุพ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบกรณีอายุครบแปดสิบปีบริบูรณ์ หรือไม่ผ่านการประเมินผลงาน ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ หรือการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๕/๑ (ร่างมาตรา ๖ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗))

"การตราพระราชบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ"

"พระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรคสอง แต่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามวรรคสอง หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้จ่ายเงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ หรือเงินตรา

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภาปฏิรูปแห่งชาตินั้น คณะรัฐมนตรีอาจขอรับไปพิจารณาก่อนสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะรับหลักการก็ได้

การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้กระทำโดยวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ แต่การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้กระทำโดยคณะรัฐมนตรีหรือผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น"

(บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗, มาตรา ๑๔)